

ВСТУП

Дослідження концептуальних засад становлення інноваційного суспільства в Україні є однією з найскладніших проблем у сучасному суспільстві та ключовою для визнання шляхів подальшого розвитку українського соціуму. Особливої актуальності ця проблема набуває у зв'язку з тим, що сучасне українське суспільство виявляється все більш залежним від неперервного та неминучого інноваційного прогресу як домінуючого способу розвитку. Це обумовлено тим, що у сучасному світі боротьба йде, перш за все, не за володіння матеріальними ресурсами, а за здатність до нововведень. Саме ця здатність стала своєрідним індикатором ефективності сучасної організації соціальних систем різного рівня, яка дозволяє виживати та розвиватися в умовах зростаючих темпів суспільних змін, посилення міжнародної та внутрішньої конкуренції. Джерелом конкурентної переваги виступає здатність конкретного суспільства з високою частотою генерувати раціональні ідеї та забезпечувати максимальний темп їх впровадження.

У зв'язку з цим теоретико-методологічний аналіз інноваційного суспільства в цілому та розкриття особливостей становлення інноваційного суспільства в Україні є надзвичайно важливою сферою наукових соціально-правових досліджень.

Інноваційне суспільство – це суспільство, у якому джерелом переваг і конкурентоспроможності є ресурси, засновані на нових знаннях, наукових ідеях та інформації. Його відмінними ознаками є високоорганізована та добре фінансована наука та освіта; розвинена інфраструктура розповсюдження знання; орієнтація на творчий потенціал особистості, групи людей та організації. Це забезпечує його динамічний та стійкий розвиток, спрямованість до інновацій, новизни.

Разом із тим інноваційна активність суспільства, інтенсивність розробки та впровадження прогресивних нововведень у практику його

функціонування залежить від інноваційної політики держави, її законодавчого забезпечення, від стану економіки та вищої освіти, а також від наявності в ньому систематизованої інноваційної інфраструктури, яка виступає як сукупність інституцій, що здійснюють матеріально-технічне, фінансове, організаційно – методичне, інформаційне, консультаційне та інше забезпечення інноваційної діяльності. Це обумовлює необхідність міждисциплінарного соціально-правового дослідження впливу всієї сукупності соціокультурних умов на процес становлення інноваційного суспільства в Україні.

Невід’ємною умовою становлення інноваційного суспільства в Україні є створення ефективної національної інноваційної системи, що передбачає не лише формування продуманої системи стимулювання інноваційної активності суб’єктів господарювання у середині країни, алей інтеграцію НІС у світову інноваційну систему, а також вбудовування національних підсистем НІС у глобальні технологічні ланцюжки. Це дозволяє здобути бажаного ефекту та прискорити процес технологічної диверсифікації економіки та темпів економічного росту, забезпечити реалізацію науково-технічного, інтелектуального та промислового потенціалу, а також сформулювати економічний механізм розвитку інноваційного підприємництва.

Становлення інноваційного суспільства в Україні засноване на законодавчо забезпеченій державній інноваційної політики, яка охоплює не лише сферу створення інновацій, але і сферу їх можливої комерціалізації, їх практичного застосування. У зв’язку з цим вона виконує інтегративну функцію, спрямовану на об’єднання в єдиний комплекс фундаментальної та прикладної науки, інфраструктури, комерціалізації технологій та безпосередньо виробництва інноваційної продукції.

Перехід до інноваційного сценарію розвитку українського суспільства об’єктивно пов’язаний також із необхідністю інноваційного розвитку вищої школи, що передбачає формування інноваційного клімату у ВНЗ, створення дослідницьких університетів, комплексну реалізацію інноваційних освітніх програм та інноваційних методів навчання, створення інноваційної інформаційно-освітньої сфери. Це дозволить забезпечити підвищення якості вищої освіти, формування

кадрового потенціалу для високотехнологічних галузей економіки, проведення широкого спектру фундаментальних та прикладних досліджень і трансферу їх результатів в економіку та інші сфери суспільного життя, формування інноваційної особистості як найважливішого суб'єкту становлення інноваційного суспільства в Україні.

Зрозуміло, що дана монографія не вичерпує всіх аспектів аналізу концептуальних засад становлення інноваційного суспільства в Україні. Але її автори сподіваються, що сама постановка цієї проблеми дозволить розширити та поглибити її міждисциплінарний соціально-правовий дискурс, пов'язаний з дослідженням становлення інноваційного суспільства як пріоритетного напрямку розвитку українського соціуму.

Г. П. Клімова, доктор філософських наук, професор,
зав. лабораторією НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України